

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA Bulgaria - North Macedonia

*Интегрирано развитие на самобитен културен и близък
до природата туризъм в Източен планов район и
Благоевградска област*

акроним Serene

Договор РД-02-29-316 от 02.04.2025

ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България-Северна Македония

Представяне на проекта

05.12.2025

Въведение

Име на проекта: Интегрирано развитие на самобитен културен и близък до природата туризъм в Източен планов район и Благоевградска област

Приоритет 3 „Интегрирано развитие на трансграничния регион“

Специфична цел RSO5.2 - Насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично местно развитие, култура, природно наследство, устойчив туризъм и сигурност в райони, различни от градските

Финансираща програма: ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП
България-Северна Македония

Период на изпълнение: 02 април 2025 – 01 април 2027

Въведение

Партньори:

Център за развитие на източен район на планиране – МК

Община Щип – МК

Община Гоце Делчев

Община Сандански

Сдружение на предприемачите регион Гоце Делчев

Туристическо дружество „Момини двори“

Сдружение Съвремие гр. Сандански

Общ бюджет на проекта:

1.054.056,20 евро

Бюджет на Община Гоце Делчев:

218.101,08 евро

Цели на проекта

Конкретните цели на проекта:

- ❖ повишаване на привлекателността на региона за туристи;
- ❖ стимулиране на целогодишен туризъм и подкрепа на икономическия растеж на региона чрез увеличаване на разнообразието от трансгранични туристически продукти;
- ❖ създаване на интегрирана целогодишна оферта;
- ❖ прилагане на общ маркетингов подход за брендиране;
- ❖ подобряване на туристическата инфраструктура в региона.

Работни пакети

РП 1 – Съвместни дейности за промотиране на туризма

Крайният резултат от този работен пакет ще бъде разработването и тестването на нови решения за стимулиране на туризма в трансграничния регион чрез използване на неговия териториален потенциал.

РП2 – Инвестиционни дейности

Това включва инвестиции в туристическа инфраструктура – велоалеи, ремонтване на места за настаняване, изграждане на допълнителни съоръжения за настаняване, зони за отдих, планински пътеки и културни атракции

Работни пакети

РП 3 – Разработване на целогодишна интегрирана туристическа оферта

Деятелностите включват създаване на целогодишен трансграничен туристически продукт, който да представя уникалните атракции на двата региона.

Целта е да се създаде туристическа оферта, която да е привлекателна за туристите през цялата година, като се използва разнообразието от дейности и атракции, предлагани от двете страни на границата. Това обхваща не само добре познати туристически места, но и по-малко известни дестинации и дейности, които са достъпни през цялата година

Проектни дейности на Община Гоце Делчев

- Подобряване на условията за туризъм в Гоце Делчев и Мосомище;
- Обособяване на велотрасе;
- Ремонтване на селскостопански път от с. Мосомище до местност Топлицата;
- Създаване на зона за отдих и рекреация;
- Ремонт на покрива на Общински исторически музей;

Обособяване на велотрасе

Инвестицията включва **обособяване на веломаршрут** с дължина 1370 м. от площада на с. Мосомище до местността Топлицата, където се предвижда оформяне на зона за отдих.

Оформяне на велотрасето ще се направи посредством обозначаване с хоризонтална маркировка и пътни знаци.

Велосипедното трасе насърчава устойчиви развлекателни дейности, намалявайки въглеродния отпечатък, свързан с пътуването с автомобил. **То е част от общата концепция на проекта за алтернативен близък до природата туризъм в селските райони.**

Ремонтиране на селскостопански път

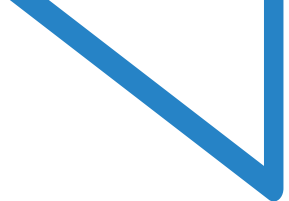
Инвестицията включва ремонт на 650 м. селскостопански път от село Мосомище до местността Топлицата.

Тъй като състоянието на пътя не е добро, е необходимо да бъде подоброено с изкопи на места за подобряване на нивелацията и цялостен насип с уплътнен несортиран трошен камък с различна ширина и дебелина на пласта. Предвижда се ремонт на съществуващ водосток в най-ниската точка от терена. За осигуряване на дълготрайност на настилка по трасето ще се оформят канавки, които ще отвеждат повърхностните води до водостока.

Ремонтиране на селскостопански път

Обособяване на зона за отдых и рекреация

Инфраструктурата за достъп, включително пътя и веломаршрута, достига до обширна зелена площ, разположена между река Топлица и смесена широколистна и иглолистна гора. **В тази зона ще бъде създадено пространство за отдых с** възможности за семейни пикници, разходки, различни спортни дейности като колоездене, фитнес на открито, силови упражнения.

Тази зона се използваше почти целогодишно заради изворния басейн, но в момента басейна не е пълен. В случай на естествено възстановяване на басейна, районът на Топлицата ще стане още по-привлекателен.

Обособяване на зона за отдих и рекреация

снимка април 2023

Обособяване на зона за отдих и рекреация

снимка април 2023

Обособяване на зона за отдих и рекреация

снимка април 2023

Обособяване на зона за отдых и рекреация

Пътят и велосипедният маршрут, водещи до Топлицата и подобрената зона, служат като отправна точка за създаване на екопътека в партньорство с партньор 6 *Туристическо дружество „Момини двори“*.

Определени са два варианта на маршрут, съобразени с предпочитанията и възможностите на туристите:

- **Вариант 1 (Лесен):** От Топлицата до параклиса „Възнесение Господне“ на скалата Свети Герска, предлагащ панорамни гледки към Неврокопската долина, река Места и три планини. Маршрутът продължава до църквата „Свети Георги“ в село Мосомище, през селскостопанския път обратно до началната точка на Топлицата. Обща дължина: 4 км.
- **Вариант 2 (Труден):** От параклиса „Възнесение Господне“ пътеката се разклонява към връх Свети Дух и на запад към природната забележителност Пиростията (скално образувание, обявено за природен паметник през 1962 г. от Изпълнителна агенция по околна среда). Пътеката продължава към друго скално образувание - Вальов Камен, и местността Судин Град, с останки от каменни стени, предполагащи, че там някога е имало средновековна наблюдателна кула. От кулата маршрутът продължава към връх Острец и се спуска към Гоце Делчев през каньона на река Делчевска. Обща дължина: 21 км, предлагайки живописни гледки, разнообразни пейзажи и различни нива на трудност.

И двата варианта на маршрута вече са популярни сред местните и регионалните туристи.

Летен фестивал в Мосомище

В рамките на тази дейност ще бъде организиран **фестивалът „Вода и светлина“** в зоната до басейна на Топлицата.

Фестивалът вече е организиран няколко пъти от читалище „Никола Вапцаров“ в село Мосомище и провеждането му няма точна фиксирана дата, но обикновено се провежда, когато времето се затопли - през юни или през най-горещите летни дни от 15 до 17 юли. Целта на фестивала е местните хора, гостите и туристите на община Гоце Делчев да се запознаят с легенда за възникването на местността.

В рамките на проекта фестивалът ще се проведе през юли 2026 г.

Съществува легенда за откраднатата девойка Топлица, която била отвлечена от змей и двамата живели в пещера високо в скалите, недалеч от мястото на изворите. **Легендата е част от нематериалното наследство на района** и се използва в ежегодния фестивал като основа на възстановката на „Змейовата сватба“. Специално внимание се обръща и на обичая „Вай, вай Дудуле“ - молитва за дъжд, който се провежда както в България, така и в Северна Македония. В някои райони на страната обичаят е известен като „Пеперуда“.

Летен фестивал в Мосомище

снимки юли 2012

Летен фестивал в Мосомище

снимка юли 2011

Летен фестивал в Мосомище

За провеждане на фестивала е предвидено **закупуване на пълни комплекти мъжки и женски народни носии** и изработване на декор от винил с размери 4 на 5 метра.

С утвърждаването на фестивала като ежегоден, както и с подобряването на реквизитите за провеждането му, ще се даде старт на нова традиция - фестивал, на който ще гостуват ансамбли и представители на различни общини, граничещи с Гоце Делчев.

Популяризирането на фестивала ще допринесе за популяризирането на проекта и постигнатите резултати в подобряването на района и достъпа, привличането на повече гости в града, укрепването на административните връзки между институциите, отговорни за организацията, и обmena на полезни практики и опит.

Предвижда се в програмата на фестивала, освен участниците във възстановката на „Змейската сватба“ и обичая „Вай, вай Дудуле“, да бъдат поканени и включени и непрофесионалисти с фолклорни групи от съседните населени места и от Северна Македония.

Фолклорен ансамбъл за народни песни и танци „Топлика“ към НЧ „Никола Йонков
Вапцаров – 1927“ с. Мосомище
снимки май 2025

Фолклорен ансамбъл за народни песни и танци „Топлика“ към НЧ „Никола Йонков
Вапцаров – 1927“ с. Мосомище
снимки май 2025

Деятности на партньорите Северна Македония

Реконструкция на планинска хижа Църна Врв - планинската хижа е включена в картата на няколко планински пътеки за туризъм и колоездене около **планината Осогово** и е в лошо състояние. След ремонта ще предложи настаняване на до 10 посетители.

Създаване на рекреационен комплекс около езерото Градче - езерото е известна туристическа атракция в **община Кочани**. Районът е богат на пешеходни и велосипедни пътеки около езерото, но липсва допълнителна инфраструктура. С изграждането на многофункционална площадка за отдих, тази зона ще има много повече да предложи на посетителите.

*Деятности на
партньорите
Северна
Македония*

Реконструкция на място за настаняване в Спа Кежовица (село Ново Село, Щип) – местността е медицински и развлекателен център, известен с минерални, лечебни води и посещаван от местни жители и хора от други региони. В реконструираното място ще се настаняват както туристи, така и пациенти.

Реконструкция на имот № 22 в Ново село – обектът е част от местното културно наследство, което би привлякло туристи, интересувачи се от история, архитектура и местна култура.

Деятности на партньорите Северна Македония

Създаване на музей на открито в Л'дзи (село Ново Село, Щип) – това е минерален извор с историческо и културно значение и разработването на открит музей подпомага запазването на наследството, свързано с извора, включително неговите геоложки характеристики, културни практики и историческо приложение.

Провеждане на тридневен скаутски лагер в Северна Македония – 20 младежи от двете страни ще участват в лагера и ще отседнат в реконструираната планинска хижа в Църна Врв, където ще споделят опит, ще изградят приятелства и ще усвоят знания по теми, свързани с природата и туризма

Деятности на партньорите България

Модернизация на летен културен театър в парка на гр. Сандански.

Летният театър се използва за обществено значими културни събития - фестивали, концерти, театрални представления, летни филмови прожекции, годишнини и поддържането му в добро състояние е от съществено значение;

Провеждане на летен фестивал в ремонтирания открит театър в парка на гр. Сандански. Ще участват младежи самодейци от фолклорни клубове от двете страни на границата;

Деятности на партньорите – съвместни

Трансгранично опознавателно турне

12 представители на туроператори и туристически агенции от България и от Северна Македония ще участват в съвместно опознавателно турне за популяризиране на обектите, реновиращи или създадени в рамките на проекта в Източния планов регион на Северна Македония и региона Сандански - Гоце Делчев в България.

Обучение на специалисти в сферата на туризма - провеждането на 3 обучения на различни теми: *пазарна икономика; дигитална грамотност и технологии в туризма; и управление и сертифициране на туристически дестинации*. Намерението е да се обучават общо 20 участници и те да придобият допълнителни знания, които ще им помогнат да подобрят работата си.

Дейности на партньорите – съвместни

Създаване на видеа - тематични видеоклипове за **специфичния туристически потенциал** на всеки целеви регион. Всички видеоклипове ще бъдат превърнати в едно съвместно трансгранично видео, популяризиращо интегрираната целогодишна туристическа оферта.

Маркиране и дигитално картографиране на екотуристически маршрути – дейност на Туристическо дружество „Момини двори“. Полагане на физическа маркировка на 3 пешеходни екопътеки, поставяне на знаци и указателни табели и стрелки, разчистване и обозначаване на подхода към всяка от пътеките. Обход и записване на трите маркирани маршрута с GPS. Качване на маршрутите онлайн за споделяне с широката общественост.

Деятности на партньорите – съвместни

Разработване на дигитален продукт «Трансгранични самостоятелни обиколки» - дейност на Сдружение на предприемачите.

Това включва разработване на пет различни тематични тура – Велотур; Трекинг тур; Тур „Водни приключения“; Етнографска обиколка; Градски обиколки. Всички 5 тура ще бъдат достъпни онлайн чрез QR кодове.

Създаване на визуална идентичност на Източния планов регион

Ще бъде направен анализ на региона и ще бъдат идентифицирани елементите, които трябва да бъдат във фокуса за разпознаваемостта на региона, както и ще бъде създадена визуална идентичност.

**Дейности на
партньорите
– съвместни**

**Създаване на визуална идентичност на
региона Сандански - Гоце Делчев**

По същия начин ще бъде направен анализ на региона, за да се създаде визуална идентичност. Ще се проучи възможността за сертификат за защитен географски произход, както и идентифицирането на микродестинации от региона Сандански - Гоце Делчев за придобиване на сертификат за Green Label.

**Разработване на съвместен, комплексен
план за управление**

След разработването на двете визуални идентичности ще бъде създаден съвместен, комплексен план за управление, който да гарантира устойчивостта и успеха на създадената целогодишна туристическа оферта

Приключване на проекта

Проектът ще приключи с организиране на **две заключителни еднодневни събития** в Щип и Сандански.

Те ще бъдат организирани под формата на **пресконференция** с преглед на резултатите от проекта и послания, насочени към местната аудитория и медиите от двете страни на границата.

Ще бъдат представени резултатите от проекта и начинът, по който те подпомагат постигането на целите на Програмата за трансгранично сътрудничество по ИПП България – Северна Македония.

Interreg

Co-funded by
the European Union

IPA Bulgaria - North Macedonia

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

О

Това събитие е съфинансирано от Европейския съюз. Съдържанието на презентацията е единствена отговорност на Община Гоце Делчев и не отразява непременно гледните точки на Европейския съюз.